

Rahapelijärjestelmän uudistamista koskeva hallituksen esitys

Hallintovaliokunta 14.5.2025

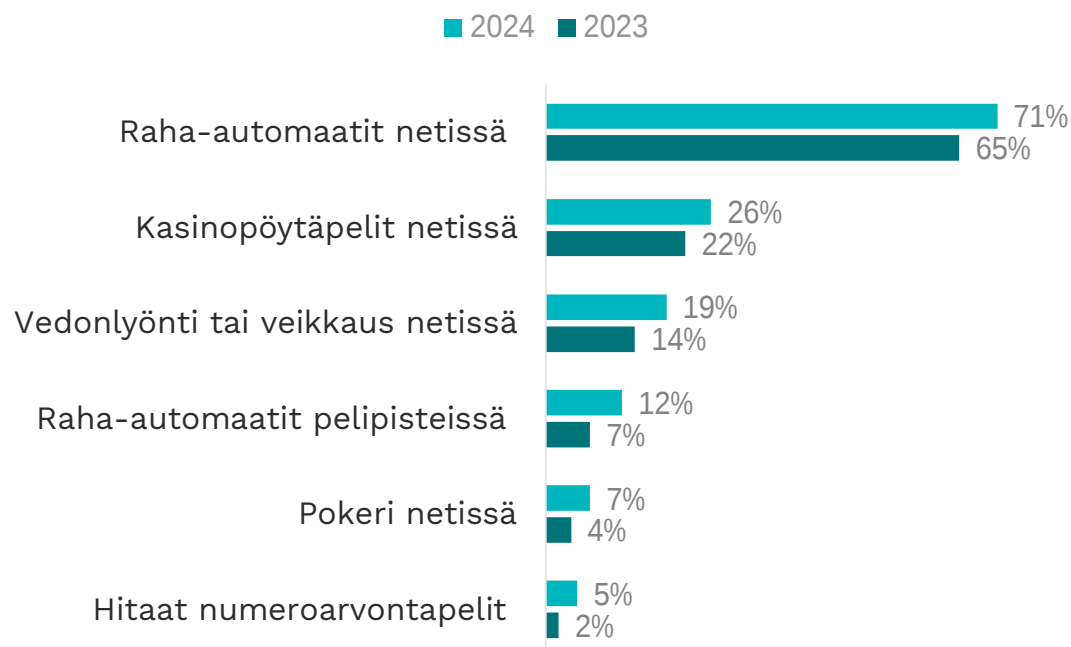
Inka Silvennoinen, Peluuri

Pelihaittojen ehkäisyn tulisi ohjata lainsäädäntöä

Haitallisimmat pelit Peluurin auttava puhelin ja chat 2023-2024

- Rahapelit eivät ole normaali kulutushyödyke, vaan vakavia haittoja ja riippuvuutta aiheuttava tuote
- Lisenssijärjestelmään siirtyväksi kaavailut pelimuodot ovat eniten haittoja aiheuttavia ja niiden kulutus on erittäin keskittynyttä
- Näiden tiukka sääntely on pelihaittojen ehkäisyn keskiössä. Olennaista on rahapelien haitallisuuden, saatavuuden ja näkyvyyden vähentäminen

Peluurin näkemyksiä kokonaisuudesta

Valituilla keinoilla hallitusohjelmassa asetetusta tavoitteista vain osa toteutuu. Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen on esityksen heikoimmin toteutuva tavoite, joka näyttäisi jäävän alisteiseksi tavoitteelle nostaa kanavointiastetta.

Esitys tulee lisäämään haitallisimpien pelien tarjontaa, saatavuutta ja näkyvyyttä sekä siirtämään pelaamisen painopistettä haitallisimpiin peleihin.

Esitetyillä toimenpiteillä rahapelihaitat ja ongelmallinen pelaaminen tulevat lain omien vaikutusarviointienkin mukaan vääjäämättä lisääntymään. Tältä osin esitys on selkeässä ristiriidassa sekä lain tavoitteiden että hallitusohjelman kanssa.

Esityksen keskeisiä ongelmia ovat markkinoinnin ja mainonnan laaja salliminen sekä liian kevyet, yhtiökohtaiset ja pitkälti vapaaehtoisuuteen perustuvat pelinhallintavälineet.

Esityksessä pelihaittoja ehkäisyyn ja vähentämiseen tarkoitettuja elementtejä on jopa nykyistä vähemmän (esim. tappiorajat, markkinoinnin rajoitukset).

Pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämisen resurssit turvattava

- Hallitusohjelma: Varmistetaan rahapelihaittojen ehkäisemisen riittävät resurssit julkisella sektorilla ja järjestösektorilla (6.2). Varmistetaan hoidon saatavuus peliriippuvaisille huomioiden myös etäpalvelut (2.4)
- HE, luku 9 (94 §): Valtionavustus voidaan myöntää valtion talousarvioon otetun määrärahan puitteissa toimintaan, jonka tarkoituksena on pelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen. Valtionavustuksia pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voidaan myöntää kolmeen eri avustuskokonaisuuteen, joita ovat: 1) lakisääteisiä palveluja täydentävien sähköisten, anonyymien pelihaittapalveluiden toimintaan; 2) pelihaittoja vähentävän alueellisen työn kehittämiseen; ja 3) pelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tukevaan tieteelliseen tutkimukseen
- JTS 2026-2029: Luvun 9 mukaiselle toiminnalle ei ole varattu rahoitusta. Ilman rahoitusta joudutaan ajamaan alas Peluurin kaikki palvelut, THL:n ulkopuolinen tieteellinen rahapelitutkimus sekä hyvinvointialueilla tapahtuva kehittämistyö. Lisäksi vaarassa on STM:ssä tehtävän asiantuntijatyön rahoitus (99 § mukainen toiminta). JTS:n mukainen päätös vähentäisi rahapelihaittojen ehkäisyyn osoitettua rahoitusta n. 6 miljoonasta 2,8 miljoonaan.

Tarvittavia toimenpiteitä

- Pelihaittojen ehkäisemiseksi tarvitaan vahvempia toimenpiteitä. Tilanteessa, jossa HE astuisi voimaan nykyisellään, tulisi pelihaittojen ehkäisemiseksi käynnistää mahdollisimman nopeasti seuraava vaihe, jossa:
 - tiukennettaisiin markkinoinnin ja mainonnan (ml. sponsorointi) sääntelyä valmistautuen asteittaiseen kaiken rahapelimarkkinoinnin kieltämiseen
 - asetettaisiin keskitetty kaikki yhtiöt kattava kulutusraja
 - määriteltäisiin tarkemmin huolenpitovelvollisuus
 - nostettaisiin haitallisimpien pelien ikäraja 20-vuoteen
 - otettaisiin käyttöön kattavat peliestot (IP- ja maksublokeeraus) järjestelmän ulkopuolisille toimijoille
- Luvun 9 mukainen rahoitus tulee turvata ja merkitä julkisen talouden suunnitelmaan hallituksen esityksen mukaisesti.
- Ennen lain voimaantuloa asetustasolla tulisi säännellä yksittäisten yhtiöiden tappio- ja kulutusrajoja (päivä-, kuukausi- ja vuositasolla), pelien haitallisia ominaisuuksia sekä sallittuja myyntiaikoja
- Lain toimeenpanon tulee sisältää järjestelmän seurantamekanismi ja velvoite toimenpiteisiin, jos haitat lisääntyvät.

Markkinoinnin ja mainonnan rajoittaminen: HE:n mukaisesti kaikkein haitallisimpien pelien mainonta sallitaan. Urheilusponsorointi sallitaan laajasti. Rahapelien mainonta ja näkyvyys tulee merkittävästi lisääntymään ja sen myötä myös haitat.

Tarvitaan keskitetty pelirajoituskokonaisuus ja toimiva huolenpitovelvollisuus: HE ei sisällä keskitettyä kulutusrajaa tai muita pakollisia keskitettyjä pelirajoituskokonaisuuksia. HE sisältää vapaaehtoisen peliestorekisterin (pelaajalle) sekä heikosti määritellyn huolenpitovelvollisuuden.

Lasten, nuorten ja nuorten aikuisten suojelua tulee vahvistaa: Tarvitaan alhaisemmat talletus-/tappiorajat, ikärajan nostaminen 20-vuoteen, markkinoinnin rajoitukset

Järjestelmän ulkopuolisen tarjonnan ja markkinoinnin estäminen tärkeää pelihaittojen ehkäisyn kannalta. Lausuntokierroksen ja EU-notifikaation välissä poistettu IT- ja maksuestot

Rahapeliautomaattien siirtäminen erillisiin valvottuihin tiloihin

Valvontaan riittävät resurssit (ml. järjestelmän ulkopuolinen rahapelaaminen). Valvonta siirtyy LVV:oon, järjestelmän toimivuuden edellyttää valvovan viranomaisen riittävää resurssointia

Tarvitaan panostusta haittojen ehkäisyyn sekä laadukkaiden tuki- ja hoitopalveluiden saatavuuteen: Riskinä nykyisten toimintojen heikkeneminen (esim. Stean leikkaukset/ hyte-alueiden tilanne)